

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PvdD)

(d.d. 24 augustus 2020)

Nummer

3656

Onderwerp

Schuil- en beschuttingsmogelijkheden weidedieren

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Uit een steekproef van dierenwelzijnsorganisatie Wakker Dier op 31 juli 2020, een tropische dag, blijkt dat bijna driekwart van de schapen in de hitte staat zonder enige vorm van schaduw¹. De organisatie trof duizenden hijgende schapen aan met hittestress. “Schapen bij dertig graden of meer in de volle zon laten staan, dat is onverantwoord. Het betekent hittestress en een marteling voor de dieren,” aldus Wakker Dier. Volgens Wakker Dier zijn schapenboeren duidelijk niet voorbereid op de hete zomers.

Schapen krijgen vanaf 23 graden last van hittestress. Ze gaan dan hijgen, snel ademhalen, zoeken schaduw op, proberen in elkaars schaduw te staan en worden sloom. Experts noemen vooral schaduw en voldoende water als belangrijke maatregelen om hittestress bij dieren tegen te gaan. Het treffen van maatregelen is des te urgenter nu de zomers warmer worden, met hitterecords van boven de 40 graden Celsius.²

Ook de sector erkent het probleem. Landbouworganisatie LTO roept hun leden op om te anticiperen op hitte als deze. Boeren, ook schapenhouders, hebben er groot belang bij om hittestress bij hun dieren te voorkomen, aldus LTO³.

Zuid-Holland heeft veel schapen en naast schapen staan ook koeien en andere dieren, als geiten en paarden, in weilanden zonder enige beschutting tegen extreme weersomstandigheden. En dat terwijl de weersomstandigheden steeds extremer gaan worden.

¹ <https://www.wakkerdier.nl/persberichten/steekproef-driekwart-schapen-in-hitte-zonder-schaduw/>

² <https://www.knmi.nl/over-het-knmi/nieuws/temperatuur-door-historische-grens-van-40-c>

³ <https://nos.nl/artikel/2343134-driekwart-schapen-heeft-geen-schaduw-verschillende-partijen-werken-aan-hitteplan.html>

De wet schrijft voor dat dieren bescherming moet worden geboden tegen slechte weersomstandigheden, als hitte, maar ook kou, storm en hagel. Zie art. 1.3 [Wet dieren](#) (dieren moeten worden gevrijwaard van fysiek en fysiologisch ongerief) en art. 1.6 [Besluit houders van dieren](#) (een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's). Het Besluit houders van dieren is een Uitvoeringsbesluit van de Wet dieren.

1. *Zien GS het ontbreken van beschutting tegen extreme weersomstandigheden, zoals zon, regen, wind en koude, voor weidedieren ook als een probleem? Zo nee, waarom niet en hoe verhoudt de opvatting van GS zich tot de bepalingen in de Wet dieren?*

Antwoord

Regels ten aanzien van dierenwelzijn, waaronder schuil- en beschuttingsmogelijkheden, vallen onder nationale wet- en regelgeving. De Wet dieren stelt dat dieren behoed moeten worden voor fysiek en fysiologisch ongerief (artikel 1.3, lid 3a), waarbij het Besluit Houders van dieren aangeeft dat bescherming moet worden geboden aan dieren bij slechte weersomstandigheden (artikel 1.6, lid 3). Als Gedeputeerde Staten zijn wij van mening dat veehouders zich aan deze wetten moeten houden en goed voor hun dieren moeten zorgen. De NVWA is verantwoordelijk voor de naleving van deze wetten.

2. *Zijn GS bereid om zich in te spannen en te kijken welke rol de provincie kan spelen om meer beschutting in en rond weilanden te realiseren, zoals bomen en houtwallen voor schapen, maar uiteraard ook voor koeien en andere dieren in onbeschutte weilanden?*

Antwoord

Het is de verantwoordelijkheid van veehouders om goed voor hun dieren te zorgen en hen bescherming te bieden bij extreme weersomstandigheden. Voor wat betreft de provinciale regelgeving biedt de Omgevingsverordening geen belemmeringen voor het realiseren van schuilmogelijkheden (zie ook het antwoord op vraag 6). Aan gebiedstafels en andere overlegtafels vindt doorlopend overleg plaats over uiteenlopende onderwerpen, waaronder ook dierenwelzijn. Als Gedeputeerde Staten binnen de provinciale kaders mogelijkheden zien om het beleid voor schuil- en beschuttingsmogelijkheden te verbeteren dan kunnen die daar ter sprake worden gebracht.

3. *Welke mogelijkheden zien GS om zich in te spannen voor meer beschutting voor weidedieren?*

Antwoord

We zien buiten de weidevogelgebieden een meerwaarde voor het aanplanten van bomen in landelijk gebied o.a. met het oog op schaduw voor vee. Uitbreiding van solitaire bomen en houtwallen in het landelijk gebied is ook als ambitie benoemd in de Landelijke bossenstrategie en komt ook als kans naar voren in onze Zuid-Hollandse verkenning voor het bos en bomenbeleid. Ook in de samenleving zijn er diverse initiatieven om meer bomen te planten.

Landelijk wordt er samen met LTO gewerkt aan een aanvalsplan houtige landschapselementen. Dit wordt getrokken vanuit het Deltaplan biodiversiteit. Voor toekomstige financiering wordt gekeken naar vernieuwing van het Gemeenschappelijk Landbouw beleid (GLB). Vooruitlopend hierop werkt het Rijk aan een nieuwe subsidieregeling voor het aanplanten van bomen in het landelijk gebied. Deze regeling loopt niet via de provincie. Particulieren kunnen bij het Rijk subsidie aanvragen en alleen de kosten voor aanplant van bomen worden gesubsidieerd.

We kunnen in Zuid-Holland bekendheid geven aan deze regeling en aanhaken op het aanvalsplan van het Rijk. Er zijn op dit moment geen provinciale regelingen of middelen om hier als provincie extra op in te zetten.

4. *GS hebben in het coalitieakkoord het volgende aangegeven: 'We onderzoeken de mogelijkheid om in het landelijk gebied meer ruimte te voorzien voor bomen zonder dat het ten koste gaat van het open gebied en de boerenlandvogels.' Wanneer start dit onderzoek en bent u bereid in het onderzoek expliciet schuilmogelijkheden voor weidedieren mee te nemen?*

Antwoord

Zoals bij vraag 3 vermeldt staat zien we buiten de weidevogelgebieden inderdaad een meerwaarde voor het aanplanten van bomen in landelijk gebied o.a. met het oog op schaduw voor vee. We benoemen dit als kans bij de uitwerking van onze ambities m.b.t. het bos- en bomenbeleid. Er is op dit moment alleen vanuit de provincie geen budget om hier actief mee aan de slag te gaan en deze kans verder uit te werken.

Wel kijken we op welke manieren we kunnen aanhaken bij initiatieven vanuit de Landelijke bossenstrategie en de samenleving (zie vraag 3).

5. *Hoe verhoudt zich volgens u de belangenafweging tussen het belang van schaduw voor weidedieren en het belang van de bescherming van weidevogels in relatie tot de aanwezigheid van bomen? M.a.w. welk belang weegt voor u zwaarder en waarom?*

Antwoord

In gebieden met een goede weidevogelstand, waar (beheer)maatregelen worden getroffen voor boerenlandvogels, zetten we in op het bevorderen van de openheid. Hiermee leveren we een diervriendelijke bijdrage aan het verminderen van de predatie op de eieren en kuikens van boerenlandvogels. Zolang boerenlandvogels als de grutto zo sterk onder druk staan als momenteel, achten wij het zeer onwenselijk om bomen te planten in de open weidevogelgebieden. Dit blijft wel maatwerk per locatie en aanplant van lage bomen of struiken op en rond erven is vaak wel mogelijk.

6. *In het huidige provinciale ruimtelijke orderingsbeleid zijn er slechts beperkt mogelijkheden voor schuilstallen Zuid-Holland⁴. Bent u bereid om dit beleid uit te breiden naar mogelijkheden voor de gehele provincie, daar waar weidedieren staan? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Nee. In de provinciale Omgevingsverordening, artikel 6.18, lid a, staat het volgende ten aanzien van schuilgelegenheden voor vee:

Een omgevingsplan voor agrarisch gebied neemt de volgende voorwaarden in acht: nieuwe agrarische bebouwing, uitgezonderd kassen en schuilgelegenheden voor vee, wordt geconcentreerd binnen een bouwperceel van maximaal 2 hectare;

Er gelden vanuit de provinciale Omgevingsverordening voor agrarische bedrijven geen beperkingen voor het oprichten van schuilgelegenheden. Deze hoeven niet per se op een bouwperceel te worden gerealiseerd. Vanuit ruimtelijke kwaliteit gelden mogelijk enkele beperkingen, waarbij het van belang is dat de schuilgelegenheden zo gesitueerd worden dat deze de ruimtelijke kwaliteit niet aantasten. Dus bijvoorbeeld niet middenin een weiland, maar aan de rand.

Er kan ook vee lopen buiten de agrarische gronden, bijvoorbeeld voor begrazing in groen- en recreatiegebieden. In deze gebieden gelden vanuit provinciaal beleid ook nauwelijks beperkingen voor het oprichten van een schuilgelegenheid. Het beleid en de regels voor ruimtelijke kwaliteit zijn ook hier van toepassing. Binnen het Natuurnetwerk Nederland gelden strikte regels, maar ook hier is het oprichten van een schuilgelegenheid niet uitgesloten als er per saldo geen aantasting plaatsvindt van de oppervlakte en de kwaliteit van de natuurwaarden. Bij een kleine schuilgelegenheid zal dat niet snel een probleem zijn.

Voor het wel of niet toestaan van het realiseren van schuilmogelijkheden zijn lokale overheden bevoegd. Een schuil- of beschuttingsmogelijkheid moet passen binnen het gemeentelijke bestemmingsplan.

7. *Kunt u schetsen wat de huidige procedure is voor het plaatsen van een schuilstal, geredeneerd vanuit de aanvrager, bijv. een schapenhouder? Is een schuilstal bijvoorbeeld vergunningplichtig?*

Antwoord

Voor het plaatsen van een schuilmogelijkheid is het van belang wat er in het lokale bestemmingsplan van een gemeente staat vermeld. Schuilgelegenheden tot een hoogte van 1 meter hoogte en met een beperkte oppervlakte zijn soms vergunningvrij en kunnen zonder procedure gerealiseerd worden. Deze schuilgelegenheden kunnen een schuilplaats bieden voor bijvoorbeeld enkele schapen en geiten.

Grotere schuilmogelijkheden op agrarische gronden buiten het bouwvlak zijn veelal vergunningplichtig en daarbij is het lokale bestemmingsplan van belang. Veehouders moeten een Omgevingsvergunning bij de gemeente aanvragen om een schuilstal te mogen realiseren.

⁴ <http://rozuid->

holland.nl/Verordening/Herziening_Agenda_Landbouw/ontwerp/i_NL.IMRO.9928.DOSx2009x0020446_VO-OW01_kaart4b.pdf

8. *Ziet u mogelijkheden om voor gezamenlijk ontwikkelde schuilgelegenheden in de Omgevingsverordening een generieke ontheffing te verlenen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De provinciale Omgevingsverordening biedt voldoende mogelijkheden voor het realiseren van schuilgelegenheden. De uitzondering dat schuilgelegenheden ook buiten het agrarisch bouwvlak gerealiseerd mogen worden is bewust opgenomen in de Omgevingsverordening, zodat schuilmogelijkheden in het weiland gerealiseerd kunnen worden. In feite is hiermee voor wat betreft de provinciale regelgeving van een generieke ontheffing.

9. *Ook staat in het coalitieakkoord: 'Samen met veehouders zetten we ons in voor dierenwelzijn.' Bent u bereid om in de uitvoering hiervan uw provinciale contacten, die u hebt met agrariërs en agrarische organisaties, in te zetten voor betere beschutting en schuilmogelijkheden voor weidedieren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze gaat u dat doen?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 2. Aan gebiedstafels en andere overlegtafels vindt doorlopend overleg plaats. Als Gedeputeerde Staten binnen de provinciale kaders mogelijkheden zien om het beleid voor schuil- en beschuttingsmogelijkheden te verbeteren dan kunnen die daar ter sprake worden gebracht.

Den Haag, 15 september 2020

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, plv. voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

F. Vermeulen